Lietas arhīva Nr. A42-00561-18/10
ECLI:LV:ADRJRIT:2018:1220.A420237117.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2018. gada 20. decembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese I. Dambe,

piedaloties pieteicējam /pers. A/, pieteicēja pārstāvjiem zvērinātam advokātam Aivaram Purmalim un zvērināta advokāta palīdzei /pers. B/, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicināto iestāžu Finanšu ministrijas pilnvarotajiem pārstāvjiem Astrai Valterei, Jolantai Krastiņai, Vadimam Beļajevam un Valsts ieņēmumu dienesta pilnvarotajai pārstāvei Diānai Rubīnei,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas pēc /pers. A/ pieteikuma ierosināta par Finanšu ministrijas 2017. gada 8. maija lēmuma Nr. 12-34/36 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – dienests) 2016. gada 31. oktobra lēmumu Nr. 9.5-14/386 (turpmāk – sākotnējais lēmums) pieteicējam dienesta ģenerāldirektora vietniekam muitas jomā, Muitas pārvaldes direktoram /pers. A/ par ilgstošu muitas procedūras – tranzīts – veikšanas atbilstoši normatīvo aktu prasībām nenodrošināšanu piemērots disciplinārsods – atbrīvošana no amata.
Nepiekrītot sākotnējam lēmumam, pieteicējs to apstrīdēja.

[2] Finanšu ministrija (turpmāk – ministrija) ar 2017. gada 8. maija lēmumu Nr. 12-34/36 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) sākotnējo lēmumu atstāja negrozītu.
Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.
[2.1] Muitas pārvaldē ilgstoši nav nodrošināta normatīvajiem aktiem atbilstoša tranzīta muitas procedūras piemērošana. Minētā cēlonis ir ne tikai muitas amatpersonu pārkāpumi, neievērojot noteiktos iekšējās darba organizācijas kārtības noteikumus, bet arī noteiktās iekšējās darba organizācijas kārtības neatbilstība Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem.
[2.2] Pieteicējam kā Muitas pārvaldes direktoram ir jāspēj organizēt darbs Muitas pārvaldē, lai tas atbilstu normatīvo aktu prasībām. Tieši pieteicējs ir atbildīgs par Muitas pārvaldes darbības tiesiskumu.
[2.3] Pieteicēja vadītā Muitas pārvalde ar bezdarbību tranzīta muitas procedūras piemērošanas jautājumu noregulēšanā, neieviešot Eiropas Savienības regulām atbilstošu praksi, ir sekmējusi būtiska kaitējuma nodarīšanu valsts interesēm un būtiska mantiska zaudējuma nodarīšanu valstij. Pieteicēja nodarītais kaitējums valsts budžetam ir 371 912,07 *euro*. Minētā summa aprēķināta, piesakot kriminālprocesā Latvijas Republikai kā cietušajai radītā kaitējuma kompensāciju.
[2.4] Pieteicējs nav ievērojis šādu normatīvo aktu prasības: Valsts civildienesta likuma 15. panta pirmās daļas 1. un 3. punktu; Ministru kabineta 2001. gada 9. janvāra instrukcijas Nr. 1 „Ierēdņa uzvedības principi" 4. punktu; dienesta 2015. gada 20. aprīļa iekšējo noteikumu Nr. 22 „Valsts ieņēmumu dienesta darba kārtības noteikumi" 94. punktu; dienesta 2007. gada 8. novembra iekšējo noteikumu Nr. 1 „Valsts ieņēmumu dienesta Ētikas kodekss" 6.4. apakšpunktu; dienesta 2006. gada 4. jūlijā apstiprināto „Latvijas muitas amatpersonu Ētikas un uzvedības pamatprincipu" 2.1. apakšpunktu; dienesta ģenerāldirektora vietnieka muitas jomā, Muitas pārvaldes direktora amata apraksta 4.2., 4.3., 4.5. un 4.49. apakšpunktu.
[2.5] Pieteicējs disciplinārpārkāpumu izdarījis ar nodomu. Tas izpaudies tādējādi, ka pieteicējam kā Muitas pārvaldes direktoram jau vismaz no 2013. gada janvāra ir zināmas tranzīta muitas procedūras izpildes prasības saskaņā ar Komisijas 1993. gada 2. jūlija Regulu (EEK) Nr. 2454/93 (turpmāk – Regula Nr. 2454/93), ar ko nosaka īstenošanas noteikumus Padomes Regulai (EEK) Nr. 2913/92, attiecībā uz veicamo darbību secību pirms tranzīta procedūras uzsākšanas un tranzīta deklarāciju noformēšanas, kuru precīzai ievērošanai ir būtiska nozīme muitas uzraudzības nodrošināšanā. Tādējādi pieteicējs, ievērojot viņa līdzšinējo ilgstošo dienesta pieredzi muitā, neveicot tiešos dienesta pienākumus – neorganizējot un pienācīgi nekontrolējot Muitas pārvaldes darbu tā, lai nodrošinātu tranzīta procedūras izpildes prasības saskaņā ar normatīvajiem aktiem vai ieviestu citas muitas kontroles darbības, kas novērstu krāpšanas risku –, ir pieļāvis seku iestāšanos – mantisku zaudējumu nenomaksāto muitas administrēto nodokļu veidā un būtisku kaitējumu valsts interesēm.
[2.6] Pieteicējs kā Muitas pārvaldes augstākā amatpersona, kura atbild par pārvaldei noteikto uzdevumu izpildi, ilgstoši nenodrošināja Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem atbilstošu tranzīta muitas procedūras veikšanu, radot iespēju komersantiem izdarīt likumpārkāpumus un radīt apstākļus fiktīvu tranzīta muitas procedūru noformēšanai, un valstij nodarot būtisku mantisku zaudējumu. Būtisko kaitējumu valsts interesēm nav iespējams novērst, novēršot disciplinārpārkāpuma tiešās sekas. Pieteicējs ar savu rīcību ir diskreditējis sevi kā valsts amatpersonu un zaudējis uzticību, jo nav iespējams paļauties uz viņa rīcības tiesiskumu un pamatotību, pildot dienesta pienākumus, proti, ka turpmāk viņš pienācīgi un atbilstoši veiks tiešos dienesta pienākumus un disciplinārlietā konstatētie normatīvo aktu pārkāpumi turpmāk netiks pieļauti. Muitas pārvaldes amatpersonai ir jābūt ar nevainojamu reputāciju un dienesta pienākumi jāpilda atbildīgi. Disciplinārpārkāpuma raksturs pats par sevi norāda uz pieteicēja vienaldzīgo un bezatbildīgo attieksmi pret saviem amata pienākumiem ilgstošā laika periodā.
[2.7] Disciplinārlietā nav konstatējami atbildību mīkstinoši vai pastiprinoši apstākļi.

[3] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, pieteicējs vērsās tiesā ar pieteikumu par tā atcelšanu. Pieteikumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[3.1] Ar pārsūdzēto lēmumu pret pieteicēju kā amatpersonu ir demonstrēta diskriminējoša attieksme un ir piemēroti represīvi līdzekļi, kas dod pamatu šaubām par patvaļas aizlieguma principa ievērošanu, kas pieprasa, lai valsts rīcībai būtu saprātīgs attaisnojums un lai ikviens varētu pārliecināties par šī attaisnojuma esamību. Pārbaudot pārsūdzēto lēmumu, ir jāvērtē, vai tā pamatojumā norādītais ir balstīts uz patiesiem faktiem un no tiem izrietošiem objektīviem un racionāliem juridiskiem apsvērumiem.

[3.2] No pārsūdzētajā lēmumā norādītā, ka Muitas pārvalde ar bezdarbību ir sekmējusi būtiska kaitējuma nodarīšanu valsts interesēm, izriet, ka minētais nav saistīts tieši ar pieteicēja rīcību, bet gan ar citu Muitas pārvaldes amatpersonu bezdarbību. Pieteicēja rīcība nav cēloņsakarībā ar kaitējuma un zaudējumu nodarīšanu, kas, iespējams, radies citu Muitas pārvaldes amatpersonu bezdarbības rezultātā. Līdz ar to pieteicēja rīcība nepamatoti kvalificēta saskaņā ar Valsts civildienesta ierēdņu disciplināratbildības likuma (turpmāk – Disciplināratbildības likums) 36. panta otro daļu.

[3.3] Nav konstatējama ne pieteicēja prettiesiska rīcība, ne arī tas, ka pieteicējs būtu varējis paredzēt jebkādas nelabvēlīgas sekas un būtu vēlējies vai apzināti pieļāvis to iestāšanos.

[3.4] Ar pārsūdzētajā lēmumā norādīto kriminālprocesu, kurā pieteikts valstij nodarītais būtiskais mantiskais zaudējums, pieteicējam nav nekāda sakara. Kaitējuma atlīdzināšanas pienākums ir konkrēto noziedzīgo nodarījumu izdarījušajām personām.

[3.5] Pieteicējam kā tiešajam priekšniekam nebija pienākums pārbaudīt visu padotībā esošo amatpersonu visus veiktos darbus, jo īpaši, ja padotībā ir vairāk par tūkstoti darbinieku, kuriem bez papildu kontroles ir jāpilda savi amata pienākumi saskaņā ar normatīvo regulējumu un pēc labākās sirdsapziņas. Neviena no pieteicēja tolaik padotībā bijušo darbinieku un amatpersonu pienākumos neietilpa informēt pieteicēju par ikkatru paveikto darbu.

Pieteicējam nav pienākuma izstrādāt vai apstiprināt darba vietu aprakstus vai pārbaudīt visus darba vietu aprakstus, bet ir pienākums nodrošināt darba organizāciju Muitas pārvaldē.

[3.6] No pārsūdzētā lēmuma nav saprotams, kādēļ pieteicējs tiek vainots disciplinārpārkāpumā – kā tieši izpaudusies pieteicēja pieļautā vainojamā rīcība vai bezdarbība. Pārsūdzētajā lēmuma norādītie pārkāpumi ir vispārīgi un nekonkrēti, faktiski nekonstatējot neviena normatīvā akta normu, ko pieteicējs būtu pārkāpis.

[3.7] No pārsūdzētajā lēmumā izklāstītā nav saprotams, pamatojoties uz ko, kādēļ un kādu kaitīgu seku iestāšanās iespējamība pieteicējam bija jāparedz. Pieteicējam nebija jāparedz, ka viņam nezināmas personas vēlēsies izdarīt noziedzīgu nodarījumu, kā rezultātā var tikt nodarīts mantisks zaudējums valstij.

[3.8] Kriminālprocesā pieteiktais valstij nodarītais atlīdzināmais zaudējums saistīts ar fakta konstatāciju par preču iztrūkuma esamību muitas noliktavā, nevis ar nepareizu tranzīta muitas deklarāciju noformēšanu. Darba vietas apraksts par muitas tranzīta procedūru noformēšanu nenosaka darba kārtību muitas noliktavā (brīvajā zonā) esošās preces kontrolei.

[3.9] Eiropas Komisija ir atzinusi Latvijas muitas īstenoto tranzīta praksi par atbilstošu normatīvo aktu prasībām. Pēc iepazīšanās ar Eiropas Komisijas 2014. gada 21. novembrī sniegto atbildi pieteicējam nebija un nevarēja būt zināms par jebkādu nepilnību esamību tranzīta deklarāciju apstrādē un noformēšanā.

Pārsūdzētajā lēmumā kļūdaini izklāstītas muitas likumdošanas normas un to piemērošanas kārtība, vienlaikus nepareizi norādot uz faktiskajiem apstākļiem disciplinārlietā.

Ne dienesta struktūrvienībām, ne dienestam kopumā, ne arī ministrijai un pat ne Eiropas Komisijas Nodokļu un muitas savienības Ģenerāldirektorātam nav kompetences sniegt juridiski saistošu interpretāciju par Eiropas Savienības normatīvo aktu piemērošanu saistībā ar tranzīta procedūru. Tā ir Eiropas Savienības Tiesas kompetence.

[3.10] Piemērojot tranzīta muitas procedūru, gan pirms, gan pēc tranzīta muitas deklarāciju noformēšanas kārtības maiņas pilnībā tika nodrošinātas normatīvajos aktos noteiktās prasības, ka kravas tranzīta muitas procedūrā tiek atlaistas tikai pēc tam, kad ir veikti visi identifikācijas pasākumi un kravām uzlikts muitas nodrošinājums vai pārbaudīts nosūtītāja uzliktais muitas nodrošinājums. Vienlaikus muitas kontroles punktu darba vietu aprakstos nav noteikta atzīto nosūtītāju tranzīta muitas procedūru kravu noformēšanas kārtība, jo tā vispārīgā veidā noteikta minētajiem komersantiem izsniegtajās atļaujās un muitas kontroles punkti neveic atzīto nosūtītāju pieteikto tranzīta muitas procedūru noformēšanu. Savukārt aktualizētie jautājumi par tranzīta deklarāciju noformēšanas kārtību bija tieši saistībā ar „atzīto nosūtītāju" piemērotajām tranzīta muitas procedūrām.

[3.11] Kā izriet no pārsūdzētā lēmuma, pieteicējam par tranzīta procedūras nepareizu piemērošanu muitas kontroles punktā 0210 kļuva zināms pēc Muitas pārvaldes Pārbaužu daļas vadītāja ziņojuma par tranzīta procedūras piemērošanu saņemšanas, pēc kā institūcijām un komersantiem tika nosūtīta vēstule par līdzšinējās prakses mainīšanu. No minētā izriet, ka laika periods starp pieteicēja uzzināšanu par prakses nepareizību līdz prakses maiņai ir dažas dienas, kas nav saistāms ar jēdzienu „ilgstoši izdarīts disciplinārpārkāpums".

Arī dienesta Iekšējā audita daļa vēl 2014. gadā veica plānoto iekšējo auditu par tranzīta muitas procedūras izpildi. Šīs kontroles uzdevums bija sniegt pārliecību, ka tiek ievērotas Eiropas Savienības un Latvijas Republikas normatīvo aktu prasības attiecībā uz tranzīta procedūras izpildi un veiktās iekšējās kontroles procedūras ir savlaicīgas un lietderīgas. Iekšējā audita ietvaros izstrādātajā ziņojumā netika konstatētas neatbilstības attiecībā uz Regulas Nr. 2454/93 357. panta prasību ieviešanu Rīgas brīvostas vai kādā citā Latvijas Republikas muitas kontroles punktā.

[3.12] No pārsūdzētā lēmuma nav skaidri saprotams disciplinārpārkāpuma izdarīšanas laiks. Tas nevar būt laika periods no 2013. gada 21. februāra līdz 2015. gada 9. septembrim.

Disciplinārlieta ir jāierosina mēneša laikā kopš dienas, kad iestāde saņēmusi informāciju par iespējamā disciplinārpārkāpuma izdarīšanu.

Faktiskais disciplinārlietas ierosināšanas pamats bija konflikta situācija dienestā, nevis pieteicēja it kā izdarītie pārkāpumi.

[3.13] Disciplinārlietas izskatīšanas laikā ir pieļauti procesuālo termiņu pārkāpumi.

[4] Dienests un ministrija rakstveida paskaidrojumos tiesai norādīja, ka disciplinārsods pieteicējam piemērots pamatoti un pieteikums ir noraidāms, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs un viņa pārstāvji uzturēja pieteikumu, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem.

Dienesta un ministrijas pārstāvji pieteikumu neatzina un lūdza to noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādītajiem argumentiem.

[6] Pēc lietas izskatīšanas atklātā tiesas sēdē mutvārdu procesā pabeigšanas tiesa atsāka lietas izskatīšanu, lai no atbildētājas izprasītu tiesas apspriedes laikā, taisot spriedumu lietā, konstatētos lietā trūkstošos dokumentus. Lietas dalībnieki tiesai norādīja, ka neiebilst lietas izskatīšanas pabeigšanai rakstveida procesā (*lietas 7. sējuma 70., 72. un 99. lapa*). Līdz ar to tiesa lietas izskatīšanu pēc trūkstošo dokumentu saņemšanas pabeidza rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[7] Atbilstoši Disciplināratbildības likuma 3. panta pirmajai daļai par disciplinārpārkāpumu atzīstams ierēdņa ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīts pārkāpums (darbība vai bezdarbība), kas minēts šā likuma VI nodaļā un ir saistīts ar ierēdņa amata pienākumu pildīšanu. Viens no Disciplināratbildības likuma VI nodaļā minētajiem disciplinārpārkāpumiem ir 36. pantā minētā amata pienākumu nepildīšana.

Ar pārsūdzēto lēmumu pieteicējam par Disciplināratbildības likuma 36. panta otrajā daļā norādīto pārkāpumu – amata pienākumu nepamatotu nepildīšanu, ja tā dēļ valstij radīts būtisks mantisks zaudējums un valsts interesēm būtisks kaitējums – piemērots disciplinārsods – atbrīvošana no amata.

Atbilstoši Disciplināratbildības likuma 10. panta pirmajai daļai disciplinārsods ir valsts noteikts piespiedu ietekmēšanas līdzeklis, ko piemēro ierēdnim, kurš izdarījis disciplinārpārkāpumu.

Ņemot vērā minēto, tiesai vispirms ir jānoskaidro, vai atbildētāja lietā pareizi un pamatoti konstatējusi, ka pieteicējs izdarījis disciplinārpārkāpumu.

Atbilstoši Disciplināratbildības likuma 30. pantam, pabeidzot disciplinārlietas izmeklēšanu, tiek sastādīts atzinums. Disciplināratbildības likuma 26. panta pirmā daļa paredz, ka uz šī atzinuma pamata tiek pieņemts lēmums disciplinārlietā. No minētā izriet, ka iestādei pieteicēja izdarītais disciplinārpārkāpums jākonstatē atzinumā.

No lietas materiāliem izriet, ka pret pieteicēju ierosinātā disciplinārlieta noslēgta ar disciplinārlietas izmeklēšanas komisijas 2016. gada 27. oktobra atzinumu (turpmāk – atzinums), kurā izteikts priekšlikums par konstatēto disciplinārpārkāpumu pieteicējam piemērot disciplinārsodu – atbrīvošanu no amata (*lietas 2. sējuma 75. – 89. lapa*).

Tādējādi tiesa pārbaudīs, vai atzinumā, sākotnējā lēmumā un pārsūdzētajā lēmumā pamatoti konstatēts, ka pieteicējs izdarījis disciplinārpārkāpumu.

[8] No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka Muitas pārvalde veikusi saraksti ar Eiropas Komisijas Nodokļu politikas un muitas savienības ģenerāldirektorātu par normatīvo regulējumu saistībā ar tiesībām anulēt tranzīta deklarācijas (*lietas 1. sējuma 114. – 118., 142. – 143. lapa*). Eiropas Komisijas Nodokļu politikas un muitas savienības ģenerāldirektorāts 2015. gada 24. jūlija atbildē Nr. Ares(2015)3119984-24/07/2015 „Par tranzīta deklarāciju anulēšanu" (turpmāk – Eiropas Komisijas 2015. gada 24. jūlija atbilde) cita starpā vērsis uzmanību uz sarakstē pieminēto preču izlaišanu tranzītā pirms iekraušanas transportlīdzeklī un pirms atzītais nosūtītājs tām piemērojis attiecīgus identifikācijas pasākumus, norādot, ka šis process šķiet nesavienojams ar Regulas Nr. 2454/93 402. pantu (*lietas 1. sējuma 114. – 115. lapa*). Proti, Regulas Nr. 2454/93 402. pants paredz, ka atzītais nosūtītājs attiecīgā gadījumā ievada datorizētajā sistēmā maršrutu, kas iepriekš noteikts saskaņā ar 355. panta 2. punktu, termiņu, kas iepriekš noteikts saskaņā ar 356. pantu un kurā preces jāuzrāda galamērķa muitas iestādē, kā arī plombu skaitu, veidu un zīmes. No minētā izriet, ka preces tiek iekrautas transportlīdzeklī, tad tām tiek veikti identifikācijas pasākumi (uzliktas plombas), tad šie dati tiek ievadīti informācijas sistēmā, un tikai tad preces izlaižamas tranzītā.

Par minēto saraksti, pamatā gan saistībā ar kriminālprocesu un tranzīta deklarāciju anulēšanu, pieteicējs dienesta ģenerāldirektorei 2015. gada 11. augustā iesniedza ziņojumu (*lietas 1. sējuma 116. lapa*), uz kuru dienesta ģenerāldirektore 2015. gada 12. augusta rezolūcijā pieteicējam norādīja, ka no sarakstes materiāliem viņa secina, ka tomēr tranzīta procedūra pilnveidojama, tostarp, ka procedūru drīkst formēt, kad preces ir uzkrautas (*lietas 1. sējuma 119. lapa*).

2015. gada 17. augustā Muitas pārvaldes iknedēļas sanāksmē pieteicējs Muitas pārvaldes Pārbaužu daļas vadītājai sadarbībā ar Muitas pārvaldes direktora vietnieku uzdevis veikt priekšizpēti par preču izlaišanai tranzītā pašlaik piemērojamo praksi, normatīvo bāzi un atļaujās noteiktajām prasībām (*lietas 7. sējuma 92. – 96. lapa*). Muitas pārvaldes Pārbaužu daļas vadītāja p. i. 2015. gada 1. septembra ziņojumā Nr. 27.20/94 par muitas procedūras – tranzīts – piemērošanu (turpmāk – 2015. gada 1. septembra ziņojums) (*lietas 7. sējuma 80. – 85. lapa*) secināts, ka pirms tranzīta muitas procedūrā deklarēto preču izlaišanas ir nepieciešams veikt preču identifikāciju, uzliekot muitas nodrošinājumu. Norādīts, ka praksē uzņēmēji, izmantojot atzītā nosūtītāja statusu un noformējot tranzīta deklarācijas, ne vienmēr veic preču identifikācijas pasākumus atbilstoši Regulas Nr. 2454/93 402. pantam. Norādīts, ka Rīgas brīvostas muitas kontroles punkta 0210 darba vietu apraksti nenodrošina tranzīta muitas procedūrā pieteikto kravu noformēšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Norādīts, ka dienests ar akciju sabiedrību „Latvijas dzelzceļš" noslēdzis vienošanos par atkāpi no spēkā esošā normatīvā regulējuma. Tāpat norādīts, ka dienesta mājas lapā publicētā informācija par muitas procedūras tranzīts piemērošanu neatbilst spēkā esošajam normatīvajam regulējumam. Par visām konstatētajām neatbilstībām norādīti priekšlikumi to novēršanai. 2015. gada 1. septembra ziņojumu pieteicējs tajā pašā dienā novizējis darbam Muitas pārvaldes direktora vietniecei /pers. C/ nekavējošai rīcībai (*lietas 7. sējuma 86. lapa*), kas attiecīgi nodrošināja muitas kontroles punktu darba vietu aprakstu izstrādi (*lietas 7. sējuma 89. lapa*). 2015. gada 8. septembrī Muitas pārvaldes direktora vietniece /pers. C/ komersantu asociācijām nosūtīja vēstules par tranzīta muitas procedūras piemērošanu, norādot, ka Muitas pārvalde ir konstatējusi piemērojamās prakses neatbilstību ārējo normatīvo aktu regulējumam (*lietas 7. sējuma 74. – 77. lapa*).

No minētā secināms, ka faktiski pats pieteicējs līdz ar 2015. gada 1. septembra ziņojumam sekojošo rīcību atzinis, ka iepriekš Muitas pārvaldē īstenotā tranzīta muitas procedūras prakse (gan Rīgas Brīvostas muitas kontroles punktā 0210, gan pie atzītajiem nosūtītājiem) nav bijusi atbilstoša normatīvajiem aktiem (Regulai Nr. 2454/93), par ko tiesa arī pārliecinās no lietas materiālos esošajos dokumentos, kas tapuši no 2013. gada līdz 2015. gada 1. septembrim, norādītās kārtības tranzīta muitas procedūras veikšanai. Lai arī tiesas sēdē pieteicējs norādīja, ka muitas kontroles punktu darba vietu apraksti gan pirms, gan pēc to izmaiņām bija atbilstoši normatīvajiem aktiem (*lietas 5. sējuma 240. lapas otra puse*), 2015. gada 1. septembra ziņojumā un Muitas pārvaldes vēstulēs komersantiem norādītais liecina par pretējo. Turklāt pieteicēja apgalvojums par informētību par muitas kontroles punktu darba vietu aprakstiem pirms 2015. gada 1. septembra ziņojuma nesaskan ar tiesas sēdē norādīto, ka viņš nemaz nav zinājis, ka muitas kontroles punktu darba vietu aprakstus apstiprinājusi viņa vietniece (*lietas 5. sējuma 243. lapas otra puse*), kas tādēļ ļauj apšaubīt to, ka pieteicējs vispār detalizētāk būtu redzējis un vērtējis minētos darba vietu aprakstus.

[9] Izvērtējot lietas materiālos esošo informāciju par muitas kontroles punktos un atzīto nosūtītāju veiktajās tranzīta procedūrās pieļautajiem pārkāpumiem, tiesa atzīst, ka atzinumā pamatoti norādīts, ka precīzai veicamo darbību secības ievērošanai ir būtiska nozīme muitas uzraudzības nodrošināšanā, proti, precīza veicamo darbību secības ievērošana nodrošina, ka tranzītā deklarētās preces atrodas muitas kontrolē, muitas iestādes norādītajā vai jebkurā citā atļautā vietā, tieši deklarējamā apjomā un sortimentā tās atrodas transporta līdzeklī, ar ko tās tiks pārvietotas, un uzlikts muitas nodrošinājums, lai nodrošinātu un novērstu nesankcionētu trešo personu piekļuvi kravai, kad tā atstās muitas kontroli. Normatīvo aktu un precīzas veicamo darbību secības ievērošana mazina muitas krāpšanas risku, pretējā gadījumā tiek radīta iespēja, ka tranzītā var pieteikt muitas kontrolē neesošas kravas, pārvadāt cita apjoma, sortimenta vai veida preces. Turklāt atzīstams, ka no Regulas Nr. 2454/93 noteikumiem pietiekami skaidri izsecināma tranzīta muitas procedūrā veicamo darbību secība (sk. *lietas 1. sējuma 21. – 24. lapu*).

No lietā iesniegtajiem Muitas pārvaldes Rīgas Brīvostas muitas kontroles punkta 0210 darba vietu aprakstiem (*lietas 1. sējuma 157. – 198. lapa, 214. – 260. lapa, 5. sējuma 220. – 230. lapa, 6. sējuma 16. – 42. lapa*) secināms, ka līdzīga kārtība tai, kādu 2015. gada 1. septembra ziņojumā atzina par neatbilstošu normatīvajam regulējumam, Muitas pārvaldes Rīgas Brīvostas muitas kontroles punkta 0210 darba vietu aprakstos bijusi jau vismaz no 2013. gada.

Muitas policijas pārvalde 2015. gada 20. novembra vēstulē Nr. 20.1-13/190 „Par konstatētajiem MKP 0210 muitas amatpersonu pārkāpumiem" (*lietas 2. sējuma 134. – 140. lapa*) dienesta ģenerāldirektorei norādījusi, ka, veicot izmeklēšanu kriminālprocesā Nr. 15890009114, konstatēta virkne

pārkāpumu, kas nav tieši saistīti ar konkrētajā kriminālprocesā pierādāmiem apstākļiem, un aicinājusi veikt muitas kontroles punkta 0210 darba organizācijas pilnveidošanu un tās pilnvērtīgas kontroles nodrošināšanu, lai nepieļautu muitas amatpersonu pārkāpumus nākotnē, uzdodot to veikt Muitas pārvaldes vadībai. Atbilstoši Muitas policijas pārvaldes 2015. gada 29. oktobra vēstulē Nr. 20.1/2183 (*lietas 4. sējuma 81. – 83. lapa*) disciplinārlietas izmeklēšanas komisijas priekšsēdētājai norādītajam Muitas policijas pārvalde konstatējusi, ka fiktīvu tranzīta muitas procedūru noformēšanu sekmējuši ne tikai tādi faktori, kas saistīti ar pašu muitas kontroles punkta 0210 muitas amatpersonu pārkāpumiem, neievērojot noteiktās iekšējās darba organizācijas kārtības noteikumus, kas noteikti muitas kontroles punkta 0210 darba vietu aprakstā, bet arī tādi, kas saistīti ar pašu noteiktās iekšējās darba organizācijas kārtības un darba vietu aprakstu muitas kontroles punkta 0210 neatbilstībām Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem. Norādīts, ka Muitas pārvaldē nav veikta atbilstoša un efektīva muitas risku identificēšana, veikta neatbilstoša vai nekvalitatīva atzīto nosūtītāju/saņēmēju un preču pagaidu uzglabāšanas vietu kontrole, kas sekmējusi ilgstošu tranzīta muitas procedūras piemērošanu neesošām precēm un šādu preču nodošanu pirmsmuitošanas uzglabāšanā, tādējādi Muitas pārvaldes vadībai ilgstoši nenodrošinot Regulas Nr. 2454/93 nosacījumu izpildi.

[10] Turklāt no pārsūdzētā lēmuma izriet, ka arī pēc ziņojuma un tam sekojošajām darbībām Muitas pārvalde tomēr pilnībā nenodrošināja normatīvajam regulējumam atbilstošu tranzīta muitas procedūras īstenošanu, kas mazinātu krāpšanās iespējas (sk. *lietas 1. sējuma 27. – 31. lapu*). Proti, tiek pieļauta iespēja MRN numuru piešķirt pirms preču uzrādīšanas muitas iestādei.

Tā, piemēram, vēl trīs mēnešus pēc disciplinārlietas ierosināšanas, dienesta disciplinārlietas izmeklēšanas komisijai iepazīstoties ar tranzīta kontroles sistēmas darbību, konstatēts, ka atzītais nosūtītājs tranzīta deklarāciju var aizpildīt, iesniegt, un tā tranzīta kontroles sistēmā automātiski tiek pieņemta arī tādos gadījumos, kad prece pirms deklarācijas iesniegšanas nav iekrauta un kad tai nav piemēroti identifikācijas līdzekļi (plombas). Pastāvot sistēmā šādai iespējai, tiek radīts risks veikt krāpnieciskas darbības, piemēram, piemērot tranzīta procedūru neesošām precēm. Par šādas situācijas neatbilstību prasībām Muitas pārvalde bija informēta jau kopš 2013. gada 4. janvārī saņemtā Eiropas Komisijas ziņojuma Nr. 12-19-1 par tradicionālo pašu resursu pārbaudi Latvijā no 2012. gada 1. līdz 5. oktobrim saskaņā ar 2000. gada 22. maija Regulas (EK, Euratom) Nr. 1150/2000 18. pantu (turpmāk – Eiropas Komisijas ziņojums) (*lietas 1. sējuma 121. – 128. lapa*). Eiropas Komisijas ziņojumā secināts, ka sistēmas un procedūras attiecībā uz Eiropas Savienības ārējo tranzītu kopumā atbilst attiecīgajiem Eiropas Savienības tiesību aktiem, tomēr ir identificētas arī nepilnības. Proti, konstatēts, ka tranzīta deklarācijas tiek pieņemtas un izlaistas sistēmā priekšlaicīgi bez preču iesniegšanas muitas iestādē. Tāpat norādīts, ka saistībā ar tranzīta procedūru un deklarācijām pastāv zems kontroles līmenis. Attiecībā uz sistemātiskajām nepilnībām, kas saistītas ar tranzīta deklarāciju apstrādi, Eiropas Komisijas ziņojumā Latvijas iestādes tika aicinātas grozīt savu praksi un piešķirt MRN, t. i., pieņemt tranzīta deklarāciju parastajā kārtībā, tikai tad, ja preces ir uzrādītas muitas iestādēm.

Tāpat arī vēl trīs mēnešus pēc disciplinārlietas ierosināšanas Muitas pārvaldes Muitas modernizācijas daļa publicēšanai dienesta mājas lapā nosūtījusi informāciju par tranzīta muitas procedūru, kurā cita starpā norādīts, ka, ja tranzītu formē atzītais komersants, pēc kravas saņemšanas un pirms izvešanas no ostas tai tiek uzlikts MRN minētais atzītā nosūtītāja nodrošinājums (*lietas 3. sējuma 29. – 30. lapa*). Tā kā minētais paredz kravai pirms izvešanas no ostas vēl tikai uzlikt tādu nodrošinājumu, kāds norādīts atzītā nosūtītāja izveidotajā tranzīta deklarācijā ar jau piešķirtu MRN, tas ir pretrunā ar prasību, ka precēm jau ir jābūt uzkrautām transportlīdzeklī un tām ir jau jābūt uzliktam atzītā nosūtītāja nodrošinājumam, lai tikai pēc tam noformētu attiecīgo tranzīta deklarāciju ar jau uzlikto nodrošinājumu.

[11] Pieteicējs norādījis, ka saistībā ar Eiropas Komisijas ziņojumā norādītajām nepilnībām pēc Eiropas Komisijai sniegtajām atbildēm saņemta Eiropas Komisijas 2014. gada 21. novembra atbilde Nr. BUDG/B/03/KZ/D(2014), no kuras izriet, ka Latvijas muitas īstenotā tranzīta noformēšanas prakse ir atbilstoša normatīvo aktu prasībām, un tādējādi pieteicējam nevarēja būt zināms par jebkādām nepilnībām tranzīta deklarāciju apstrādē un noformēšanā.

Tomēr tiesa norāda, ka no lietas materiāliem kopumā izriet, ka jau kopš Eiropas Komisijas ziņojuma 2013. gadā pieteicējam bija zināms, ka pastāv nepilnības tranzīta deklarāciju apstrādē, jo minētais konkrēti norādīts ziņojumā, aicinot grozīt praksi. Līdz ar to pieteicējam kā attiecīgās iestādes vadītājam bija jāpievērš uzmanība, vai un kā turpmāk konstatētās nepilnības tiek novērstas.

No lietas materiāliem izriet, ka 2013. gada 19. martā ministrija sadarbībā ar dienestu nosūtīja Eiropas Komisijai vēstuli Nr. 12-31/1667 (*lietas 1. sējuma 129. – 130. lapa*), sniedzot komentārus un papildu informāciju par Eiropas Komisijas ziņojumā norādītajiem konstatējumiem, tajā skaitā norādot, ka deklarācija tiek pieņemta un MRN numurs tiek piešķirts tikai tad, ja preces ir uzrādītas muitas iestādē vai tās ir darītas pieejamas pārbaudei atļautā vietā. Pēc minētās vēstules saņemta Eiropas Komisijas 2013. gada 6. augusta atbilde Nr. BUGD/B/03/HG/2841568 (*lietas 1. sējuma 131. – 133. lapa*), kurā norādīts, ka Eiropas Komisijas ziņojuma 3.3. punkts (par nenoslēgtu tranzīta darbību) tiek slēgts, taču pārējos punktos Latvijas iestādēm ir jāveic papildu darbības. 2013. gada 9. oktobrī ministrija sadarbībā ar dienestu nosūtīja Eiropas Komisijai vēstuli Nr. 12-31/6344 (*lietas 1. sējuma 134. lapa*), sniedzot papildu informāciju par Eiropas Komisijas ziņojumā norādītajiem konstatējumiem. Pēc minētās vēstules saņemta Eiropas Komisijas 2014. gada 28. aprīļa atbilde Nr. BUGD/B/03/CG/1322675 (*lietas 1. sējuma 135. – 139. lapa*), kurā norādīts, ka Eiropas Komisijas ziņojuma 3.1. punktu (par nepilnībām atļauju piešķiršanā atzītiem nosūtītājiem/saņēmējiem) var slēgt, taču nepieciešama papildu informācija par 3.2. punktu. 2014. gada 25. jūnijā ministrija sadarbībā ar dienestu nosūtīja Eiropas Komisijai vēstuli Nr. 12-31/3493 (*lietas 1. sējuma 140. lapa*), sniedzot pieprasīto informāciju par Eiropas Komisijas ziņojuma 3.2. apakšpunktu. Pēc minētās vēstules saņemta Eiropas Komisijas 2014. gada 21. novembra atbilde Nr. BUGD/B/03/KZ/D(2014)/3885738 (*lietas 1. sējuma 141. lapa*), kurā norādīts, ka Eiropas Komisijas ziņojuma 3.2. punktu (par nepilnībām saistībā ar tranzīta deklarāciju apstrādi) var uzskatīt par atrisinātu un tiek izbeigti turpmākie pasākumi saistībā ar Eiropas Komisijas ziņojumu.

No minētā izriet, ka Eiropas Komisijas ziņojuma visi punkti par norādītajām neatbilstībām tika slēgti, pamatojoties uz Latvijas iestāžu (ministrija sadarbojoties ar dienestu, tajā skaitā pieteicēja vadīto Muitas pārvaldi) sniegtajām atbildēm, un netika veiktas kādas Eiropas Komisijas papildu pārbaudes, lai pārliecinātos, vai minētās atbildes ir patiesas. Tādējādi arī Eiropas Komisijas ziņojuma 3.2. punkts par nepilnībām saistībā ar tranzīta deklarāciju apstrādi attiecībā uz tranzīta deklarāciju pieņemšanas procedūru tika slēgts, jo ministrija sadarbībā ar dienestu norādīja, ka deklarācija tiek pieņemta un MRN numurs tiek piešķirts tikai tad, ja preces ir uzrādītas muitas iestādē vai tās ir darītas pieejamas pārbaudei atļautā vietā. Ministrijas atbildi vizēja arī pieteicējs (*lietas 1. sējuma 130. lapa*). Tāpēc minētā Eiropas Komisijas ziņojuma punkta slēgšana nozīmēja tikai to, ka Eiropas Komisijai sniegtais skaidrojums bija apmierinošs, nevis to, ka faktiski tranzīta deklarāciju apstrādes prakse Latvijā atbilda normatīvo aktu prasībām. Par to, vai faktiskā deklarāciju apstrādes prakse bija atbilstoša, kopumā bija atbildīgs pieteicējs kā Muitas pārvaldes direktors, jo viņa pienākumos atbilstoši amata aprakstam ietilpa ne tikai pienākumu un uzdevumu sadale padotajiem ierēdņiem un darbiniekiem, bet arī izpildes kontrole un iekšējās kontroles pasākumu nodrošināšana Muitas pārvaldē (*lietas 2. sējuma 167. – 169. lapa*).

Tas, ka Eiropas Komisijas Nodokļu politikas un muitas savienības ģenerāldirektorāts Eiropas Komisijas 2015. gada 24. jūlija atbildē norādījis uz Muitas pārvaldes aprakstīto praksi, ka preces izlaistas tranzītam pirms iekraušanas transportlīdzeklī un pirms atzītais nosūtītājs tām piemērojis attiecīgus identifikācijas pasākumus, aizrādot, ka process šķiet nesavienojams ar Regulas Nr. 2454/93 nosacījumiem, un tas, ka 2015. gada 1. septembra ziņojumā tiek atkal atzīts ka Muitas pārvaldes prakse attiecībā uz tranzīta muitas procedūras noformēšanu ir pretrunā normatīvo aktu prasībām un arī atzītie

nosūtītāji ne vienmēr veic preču identifikācijas pasākumus atbilstoši normatīvajam regulējumam, liecina par to, ka faktiski Eiropas Komisijas ziņojumā norādītie trūkumi netika novērsti vai arī Eiropas Komisijai paskaidrotā kārtība neatbilda faktiskajai praksei.

[12] Pieteicējs atsaucies arī uz dienesta Iekšējā audita daļas audita Nr. 1/2014 „Tranzīta muitas procedūras izpildes kontrole" ziņojumu (turpmāk – 2014. gada audita ziņojums), kurš sniedzis pārliecību, ka tiek ievērotas Eiropas Savienības un Latvijas Republikas normatīvo aktu prasības attiecībā uz tranzīta procedūras izpildi un veiktās iekšējās kontroles procedūras ir savlaicīgas un lietderīgas, jo neatbilstības netika konstatētas.

Tomēr, apskatot 2014. gada audita ziņojumu (*lietas 5. sējuma 78. – 80. lapa*), tiesa konstatē, ka tajā norādīti arī vairāki trūkumi Muitas pārvaldes darbā – norādītas neatbilstības un nepilnības, kā arī iekļauti ieteikumi to novēršanai. Tā, piemēram, kā neatbilstība norādīts, ka auditā konstatēts, ka tranzīta krava tiek izlaista bez atbilstoša muitas nodrošinājuma, kas neatbilst Regulas Nr. 2454/93 prasībām. Proti, Regulas Nr. 2454/93 357. panta 1. punkts noteic, ka preces, kam jāpiemēro Kopienas tranzīta procedūra, neizlaiž, ja tām nav uzlikta plomba. Nosūtītāja muitas iestāde veic identifikācijas pasākumus, ko tā uzskata par vajadzīgiem, un ieraksta attiecīgo informāciju tranzīta deklarācijā. 2014. gada audita ziņojumā norādīts arī, ka Muitas pārvaldes ieviestā kontroles sistēma par tranzīta muitas procedūras noslēgšanu muitas kontroles punktā, veiktajām kontrolēm un to dokumentēšanu ir daļēji pietiekama. Tādēļ 2014. gada audita ziņojums tomēr nevarēja sniegt pārliecību, ka Muitas pārvaldes darbībā pilnībā tiek ievērotas Eiropas Savienības un Latvijas Republikas normatīvo aktu prasības attiecībā uz tranzīta procedūras izpildi.

[13] Tādējādi iepriekš minētais un lietas materiālos esošā informācija kopumā apliecina, ka normatīvajam regulējumam (Regulai Nr. 2454/93, kas ir tieši piemērojama (sk. arī *lietas 5. sējuma 144. lapu*)) neatbilstoša tranzīta muitas procedūras noformēšana tika pieļauta ilgstošā laika periodā, kas ik pa laikam kādās no pārbaudēm tika atkal no jauna akcentēta. Taču Muitas pārvalde neveica tādus pasākumus, kas neatbilstības pilnībā novērstu (sk. arī *lietas 4. sējuma 151. – 160. lapu*). Līdz ar to arī nav pamatots pieteicēja iebildums, ka par neatbilstošu tranzīta muitas procedūru viņš uzzināja tikai līdz ar 2015. gada 1. septembra ziņojumu. Lietā esošie dokumenti neapstiprina, ka pieteicējs nebūtu bijis informēts par 2013. un 2014. gada saraksti ar Eiropas Komisiju par Eiropas Komisijas ziņojumā norādītajām nepilnībām tranzīta deklarāciju apstrādē un par 2014. gada audita ziņojumā norādītajām nepilnībām. Tieši pretēji, lietas materiālos gūstams apliecinājums, ka minētie dokumenti jo īpaši pieteicējam kā Muitas pārvaldes direktoram bijuši zināmi. Pieteicējs lietas izskatīšanas laikā nav spējis ticami izskaidrot un pamatot, kāpēc ilgstošā laika periodā, kurā ik pa laikam tiek saņemti signāli, kas liecina par tranzīta muitas procedūras īstenošanas neatbilstību normatīvajam regulējumam, viņš nav pievērsis tām pienācīgu uzmanību un nav kontrolējis, vai norādītās neatbilstības tiek faktiski novērstas.

[14] Pieteicējam kā dienesta ģenerāldirektora vietniekam muitas jomā un Muitas pārvaldes direktoram atbilstoši viņa amata aprakstam, kas apstiprināts ar dienesta 2014. gada 26. februāra rīkojumu Nr. 24-a, 1. pielikumu (*lietas 2. sējuma 167. – 169. lapa*), bija pienākums: plānot, organizēt un koordinēt Muitas pārvaldes darbu, nodrošinot Muitas pārvaldes reglamentā noteikto uzdevumu izpildi, dot uzdevumus un norādījumus Muitas pārvaldes ierēdņiem un darbiniekiem (4.2. apakšpunkts); noteikt Muitas pārvaldes ierēdņu un darbinieku pienākumu un uzdevumu sadali un kontrolēt to izpildi, nodrošināt iekšējās kontroles pasākumus Muitas pārvaldē (4.3. apakšpunkts); organizēt un nodrošināt normatīvajos aktos noteikto uzdevumu izpildi muitas lietās (4.5. apakšpunkts); līdzdarboties dokumentu sagatavošanā par Muitas pārvaldes kompetencē esošiem jautājumiem (4.23. apakšpunkts); ievērot un izpildīt normatīvos aktus (t. sk. darba kārtības, ētikas kodeksa, darba aizsardzības noteikumus), ministrijas un dienesta apstiprinātos dokumentus (4.49. apakšpunkts). Pieteicēja amata aprakstā arī noteikta atbildība par: ierēdņa pamatpienākumu, Muitas pārvaldes reglamentā noteikto uzdevumu, amata aprakstā noteikto pienākumu un dienesta ģenerāldirektora uzdoto uzdevumu likumīgu un kvalitatīvu izpildi dienesta ģenerāldirektora noteiktajos termiņos (9.1. apakšpunkts); normatīvo aktu izpildi un ievērošanu, kas attiecas uz amata pienākumu pildīšanu (9.3. apakšpunkts).

No minētā izriet, ka pieteicēja pienākums bija ne tikai organizēt un deleģēt, bet arī kontrolēt normatīvajos aktos noteikto uzdevumu izpildi, lai nodrošinātu, ka Muitas pārvaldes darbības dažādu muitas procedūru veikšanā atbilstu normatīvo aktu prasībām.

Tiesa konstatē, ka pieteicējs 2014. gada 2. aprīlī parakstījies uz amata apraksta par to, ka ar tā saturu iepazinies (*lietas 2. sējuma 169. lapa*). Līdz ar to pieteicējs nevarēja nezināt par saviem pienākumiem, kas noteikti amata aprakstā.

Lai arī, piemēram, muitas kontroles punktu darba vietu aprakstus apstiprinājusi Muitas pārvaldes direktora vietniece, tomēr, ja tie neatbilst normatīvo aktu prasībām un ilgstoši netiek nodrošināta normatīvajiem aktiem atbilstoša tranzīta muitas procedūru veikšana, par ko Muitas pārvalde vairākkārt informēta, minētais jau liecina par atbilstošas kontroles trūkumu Muitas pārvaldē, par ko kopumā atbildīgs tās vadītājs. Kā norādījusi Augstākā tiesa, vadītājs vispārīgi ir atbildīgs pat par tādu lēmumu, ko pieņēmis viņa padotais, ja vien likumā nav noteikta padotā rīcības brīvība un funkcijas (sk. *Augstākās tiesas 2013. gada 4. jūlija sprieduma lietā Nr. SKA-168/2013 13. punktu*).

Ja pieteicējs uzskata, ka notikušajā bija saskatāmi arī citu Muitas pārvaldes amatpersonu disciplinārpārkāpumi, tad norādāms, ka pieteicējam saskaņā ar sava amata apraksta 4.46. apakšpunktu un Disciplināratbildības likuma 17. pantu bija pienākums par to ziņot dienesta ģenerāldirektoram, lai risinātu jautājumu par attiecīgo ierēdņu un darbinieku saukšanu pie disciplinārās atbildības.

[15] Izvērtējot pārsūdzēto lēmumu kopsakarā ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem un lietas dalībnieku paskaidrojumiem, tiesa secina, ka tajā pamatoti norādīts, ka pieteicējs, ilgstoši pieļaujot normatīvajiem aktiem (Regulai Nr. 2454/93) neatbilstošas tranzīta muitas procedūras veikšanu, nav ievērojis sava amata apraksta 4.2., 4.3., 4.5. un 4.49. apakšpunktus (sk. iepriekšējā šā sprieduma punktā), kā arī Valsts civildienesta likuma 15. panta pirmās daļas 1. un 3. punktu (ievērot Satversmi, Latvijai saistošas starptautisko tiesību normas, likumus un citus normatīvos aktus; apzinīgi, izrādot personisko iniciatīvu un darbojoties sabiedrības interesēs, pildīt amata pienākumus, priekšniecības likumīgos rīkojumus, atbildēt par savu darbību normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un ievērot Ministru kabineta noteiktos ierēdņa uzvedības principus), Ministru kabineta 2001. gada 9. janvāra instrukcijas Nr. 1 „Ierēdņa uzvedības principi" 4. punktu (ierēdnis amata pienākumus pilda rūpīgi, ar atbildības izjūtu un vienādu attieksmi pret visiem sabiedrības locekļiem), dienesta 2015. gada 20. aprīļa iekšējo noteikumu Nr. 22 „Valsts ieņēmumu dienesta darba kārtības noteikumi" 94. punktu (ierēdņi amata aprakstā un darbinieki darba pienākumu aprakstā noteiktos pienākumus pilda rūpīgi un atbildīgi, efektīvi izmantojot darba laiku), dienesta 2007. gada 8. novembra iekšējo noteikumu Nr. 1 „Valsts ieņēmumu dienesta Ētikas kodekss" 6.4. apakšpunktu (darbinieks ir neitrāls savā rīcībā, lēmumos un spriedumos, ievēro Latvijas Republikas Satversmi, normatīvos aktus, dienesta iekšējos normatīvos aktus un Ētikas kodeksa normas), dienesta 2006. gada 4. jūlijā apstiprināto „Latvijas muitas amatpersonu Ētikas un uzvedības pamatprincipu" 2.1. apakšpunktu (ievērot likumus un citus normatīvos aktus, kā arī likumīgos norādījumus, kas attiecas uz dienesta pienākumu pildīšanu; savus pienākumus veikt ar atbildības sajūtu, rūpīgi, uzcītīgi, profesionāli, objektīvi un godīgi un, pildot darba pienākumus, un ārpus darba uzvesties tā, lai tiktu vairota sabiedrības uzticība muitas dienestam un muitas amatpersonu profesionalitātei un ētikai).

[16] Ņemot vērā visu iepriekš norādīto, tiesa atzīst, ka pārsūdzētajā lēmumā pamatoti konstatēts, ka pieteicējs ir izdarījis disciplinārpārkāpumu.

[17] No pārsūdzētā lēmuma izriet, ka pieteicēja disciplinārpārkāpums – amata pienākumu nepildīšana – kvalificēts pēc Disciplināratbildības likuma 36. panta otrās daļas, jo disciplinārpārkāpuma dēļ valstij nodarīts būtisks mantisks zaudējums un valsts interesēm būtisks kaitējums.

[17.1] No lietas materiāliem izriet, ka, nenodrošinot tranzīta muitas procedūras veikšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām, konkrētajā gadījumā ir radīti labvēlīgi apstākļi fiktīvu tranzīta muitas procedūru noformēšanai.

Tiesa konstatē, ka pārsūdzētajā lēmumā norādītā mantiskā zaudējuma apmēru 371 912,07 *euro* veido SIA /Nosaukums/ izveidojušais muitas administrēto nodokļu parāds, ko aprēķinājusi pati Muitas pārvalde (*lietas 4. sējuma 87. – 97. lapa*) un ko dienesta ģenerāldirektore pieteikusi kā valstij nodarītā kaitējuma kompensāciju kriminālprocesā (*lietas 5. sējuma 85. – 87. lapa*). Dienesta Muitas policijas pārvalde disciplinārlietu izmeklēšanas komisiju informējusi (*lietas 4. sējuma 81. – 83. lapa*), ka minētais parāds izveidojies saistībā ar pagaidu glabāšanā noformētajām, bet pagaidu glabāšanas vietā faktiski nekonstatētajām precēm, kam bija iespējams piemērot tranzīta procedūru un nodot pirmsmuitošanas uzglabāšanā, jo pastāvēja Eiropas Savienības likumdošanai neatbilstoša Muitas pārvaldes Rīgas brīvostas muitas kontroles punkta 0210 darba vietu aprakstu pielietošana praksē, neefektīva Muitas pārvaldes kompetento struktūrvienību muitas risku identificēšana, kā arī Muitas pārvaldes kompetento struktūrvienību nekvalitatīva uzraudzībā esošo komersantu – atzīto nosūtītāju / atzīto saņēmēju – un preču pagaidu uzglabāšanas vietu kontrole.

Līdz ar to ir saskatāma cēloņsakarība tranzīta muitas procedūras veikšanas nenodrošināšanai atbilstoši normatīvo aktu prasībām, kas ļāvusi komersantiem izdarīt likumpārkāpumus, ar tās rezultātā nodarītajiem zaudējumiem – izveidojušos muitas administrēto nodokļu parādu.

[17.2] Atbilstoši Disciplināratbildības likuma 15. panta pirmajai daļai par būtisku mantisku zaudējumu uzskatāms disciplinārpārkāpuma rezultātā radīts mantisks zaudējums, kura apmērs disciplinārpārkāpuma izdarīšanas dienā pārsniedz piecas minimālās mēneša darba algas.

Minimālā mēneša darba alga 2015. gadā, kad tika konstatēts pieteicēja ilgstošais disciplinārpārkāpums un kad par to tika ierosināta disciplinārlieta, atbilstoši Ministru kabineta 2013. gada 27. augusta noteikumu Nr. 665 „ Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" 2. punktu bija 360 *euro*. Attiecīgi piecu minimālo mēneša darba algu apmērs 2015. gadā bija 1800 *euro*.

Ņemot vērā minēto, pārsūdzētajā lēmumā norādītā mantiskā zaudējuma summa pamatoti atzīta par būtisku.

[17.3] Disciplināratbildības likuma 15. panta otrā daļa paredz, ka mantisko zaudējumu neatzīst par būtisku, ja disciplinārpārkāpums izdarīts aiz vieglas neuzmanības. Tomēr šā panta daļas piemērošanai konkrētajā gadījumā nav pamata, jo ar pārsūdzēto lēmumu disciplinārpārkāpums atzīts par izdarītu ar nodomu (netiešu), ko tiesa atzīst par pamatotu. Proti, lietas materiālos esošie pierādījumi, sākot jau ar Eiropas Komisijas ziņojumu, apstiprina, ka pieteicējam vismaz jau kopš 2013. gada bija zināmas tranzīta muitas procedūras izpildes prasības saskaņā ar Regulu Nr. 2454/93. Pieteicējam, ņemot vērā viņa ilgstošo dienesta pieredzi muitā, bija jāapzinās, ka tranzīta muitas procedūras veikšana neatbilstoši normatīvo aktu prasībām attiecībā uz veicamo darbu secību bez citu, papildu muitas kontroles pasākumu veikšanas, kas mazina krāpšanas risku, ir prettiesiska, kā rezultātā netiks nodrošināta pienācīga muitas uzraudzība un kontrole, tiks radīta iespēja veikt fiktīvu tranzīta deklarāciju noformēšanu un pastāvēs krāpšanās risks un iespēja radīt mantiskos zaudējumu valsts budžetam nenomaksāto muitas maksājumu veidā. Turklāt, kā jau norādīts arī iepriekš, pieteicējs bija iepazīstināts ar viņa amata pienākumiem, kas paredzēja dažādu pienākumu veikšanu, lai nodrošinātu, ka Muitas pārvaldes darbības dažādu muitas procedūru veikšanā atbilstu normatīvo aktu prasībām. Līdz ar to atzīstams, ka, neveicot savus amata pienākumus, pieteicējs apzināti pieļāvis nelabvēlīgo seku iestāšanos.

[17.4] Disciplināratbildības likuma 15. panta ceturtā un piektā daļa paredz, ka par būtisku kaitējumu valsts interesēm uzskatāms disciplinārpārkāpuma rezultātā radīts tāds kaitējums svarīgām valsts vai sabiedrības interesēm, kuru nav iespējams novērst, novēršot attiecīgā disciplinārpārkāpuma tiešās sekas. Par būtisku kaitējumu valsts interesēm uzskatāma arī ierēdņa apzināta nepakļaušanās likumam, rīkojumam, tiesas spriedumam, ja šīs nepakļaušanās rezultātā zudusi uzticība disciplinārpārkāpuma izdarītājam kā valsts amatpersonai.

No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējs kā Muitas pārvaldes augstākā amatpersona, kura atbild par pārvaldei noteikto uzdevumu izpildi, ilgstoši nenodrošināja Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem atbilstošu tranzīta muitas procedūras veikšanu, tādējādi radot iespēju komersantiem izdarīt likumpārkāpumus un radīt apstākļus fiktīvu tranzīta muitas procedūru noformēšanai, un valstij nodarījis būtisku mantisku zaudējumu, lai gan, kā lietā secināts, pieteicējam jau vismaz no 2013. gada bija zināmas Regulas Nr. 2454/93 prasības tranzīta muitas procedūras izpildei attiecībā uz veicamo darbību secību, kuru precīzai ievērošanai ir būtiska nozīme muitas uzraudzības nodrošināšanā. Kā pamatoti norāda dienests (*lietas 1. sējuma 46. lapa*), minētā ilgstošā pārkāpuma rezultātā nodarīts būtisks kaitējums valsts interesēm – dienesta cieņai un uzticībai tam –, kuru nav iespējams novērst, novēršot attiecīgā disciplinārpārkāpuma tiešās sekas.

[17.5] Disciplināratbildības likuma 15. panta sestā daļa paredz, ka par būtisku mantisku zaudējumu valstij vai personai, par personisku kaitējumu vai būtisku kaitējumu valsts interesēm uzskatāms arī tāds zaudējums vai kaitējums, kurš atbilst šā panta pirmās, otrās, trešās, ceturtās vai piektās daļas prasībām un kurš ierēdņa disciplinārpārkāpuma rezultātā varēja rasties, bet nav radies no viņa gribas neatkarīgu iemeslu dēļ. Tādēļ šajā lietā nav nozīmes tam, vai pieteicēja disciplinārpārkāpuma rezultātā cēloņsakarīgo zaudējumu valstij segs kāda cita persona, piemēram, komersants, samaksājot tam uzrēķinātos maksājumus, un vai vēlāk neatbilstības dokumentos un praksē novērstas.

[17.6] Ņemot vērā minēto, pieteicēja disciplinārpārkāpums – amata pienākumu nepildīšana – pamatoti kvalificēts pēc Disciplināratbildības likuma 36. panta otrās daļas.

[18] Attiecībā uz pieteicēja iebildumu par disciplinārlietas ierosināšanas noilgumu norādāms turpmāk minētais.

[18.1] Disciplināratbildības likuma 19. panta otrā daļa paredz, ka disciplinārlieta ierosināma ne vēlāk kā mēneša laikā pēc tam, kad iestāde saņēmusi informāciju par faktiem vai pati ir konstatējusi faktus, kas liecina par iespējamā disciplinārpārkāpuma izdarīšanu. Par informācijas saņemšanas dienu uzskatāma diena, kad informācija reģistrēta iestādes lietvedībā vai iestādē dokumentāri fiksēts pārkāpuma fakts.

Atbilstoši pieteikumā norādītajam disciplinārlietas ierosināšanas termiņš būtu skaitāms no Eiropas Komisijas 2015. gada 24. jūlija atbildes saņemšanas brīža.

Tiesa konstatē, ka Eiropas Komisijas 2015. gada 24. jūlija atbilde, kas sniegta par tranzīta muitas deklarācijas anulēšanas iespējām, cita starpā satur norādi, ka preču izlaišana tranzītam pirms iekraušanas transportlīdzeklī un pirms atzītais nosūtītājs tām piemērojis attiecīgus identifikācijas pasākumus šķiet nesavienojama ar Regulas Nr. 2454/93 402. pantu.

[18.2] Disciplināratbildības likuma 19. pantā ar terminu „iestāde" saprotama nevis amatpersona, kuras kompetencē ir lēmuma pieņemšana, jeb iestāde funkcionālā nozīmē, bet gan iestāde institucionālā izpratnē (sk. *Augstākās tiesas 2011. gada 27. maija sprieduma lietā Nr. SKA-433/2011 22. punktu*). Tomēr par disciplinārlietas ierosināšanas termiņa sākumu nav uzskatāma vispārīgas informācijas nonākšana iestādē. Ir jābūt noskaidrotiem apstākļiem, kuri norāda uz konkrētās personas iespējami prettiesisku, disciplināri sodāmu rīcību (sk. *Augstākās tiesas 2011. gada 27. maija sprieduma lietā Nr. SKA-433/2011 23. punktu, Augstākās tiesas 2013. gada 4. jūlija sprieduma lietā Nr. SKA-168/2013 10. punktu*). Proti, Disciplināratbildības likuma 19. panta otrā daļa paredz, ka iestādē ir jābūt informācijai par faktiem, kas liecina par iespējamā disciplinārpārkāpuma izdarīšanu. Gan no šī formulējuma, gan arī no minētā panta pirmās daļas, kas noteic, ka disciplinārlietu ierosina, ja ierēdņa darbībai vai bezdarbībai ir visas disciplinārpārkāpuma pazīmes, izriet, ka disciplinārlietu ierosina par konkrēta ierēdņa rīcību. Līdz ar to, pat ja iestādes rīcībā ir nonākusi informācija, ka iestāde ir veikusi prettiesisku rīcību, cita starpā ir identificējams, tieši kurš ierēdnis šo rīcību ir veicis. Citiem vārdiem, kurš ierēdnis ir izdarījis iespējamo disciplinārpārkāpumu (sk. *Augstākās tiesas 2011. gada 27. maija sprieduma lietā Nr. SKA-433/2011 21. punktu*).

Izvērtējot Eiropas Komisijas 2015. gada 24. jūlija atbildes saturu, tiesa atzīst, ka tajā ir ietverta tikai vispārīga informācija par, iespējams, nepareizi veiktu tranzīta muitas procedūru. Tomēr no minētās vēstules neizriet, ka būtu veikta kāda disciplināri sodāma rīcība un kura persona to ir izdarījusi. Turklāt Eiropas Komisijas 2015. gada 24. jūlija atbilde adresēta nevis dienestam kopumā, bet gan tā struktūrvienībai – pašai Muitas pārvaldei (sk. arī *lietas 5. sējuma 38. lapu*).

[18.3] Lai arī prasība ierosināt disciplinārlietu noteiktā termiņā ir objektīvi vajadzīga, lai informācija par pārkāpumu vēl būtu „svaiga", kas atvieglotu pārbaudes veikšanu un kas neļautu iestādei ļaunprātīgi izmantot varu, neierobežotā laka posmā paturot savā rīcībā faktus par disciplinārpārkāpuma izdarīšanu kā iespējamo ietekmēšanas līdzekli pret ierēdni, vienlaikus minētā nepieciešamība iespējamo disciplinārpārkāpumu izmeklēt savlaicīgi jālīdzsvaro ar iestādes un arī privātpersonas interesi, lai tiktu pieņemts objektīvs un izsvērts lēmums, un lieta netiktu ierosināta nepamatoti. Iestādes rīcības savlaicīguma pārbaudei jābūt vērstai vispirms uz to, lai pārbaudītu, vai iestāde nav nepamatoti vilcinājusies, proti, vai iestāde ir veikusi darbības, lai savlaicīgi iegūtu un apstrādātu datus, kas būtu nepieciešami lēmuma pieņemšanai par disciplinārlietas ierosināšanu, nevis lai noskaidrotu agrāko momentu, kurā iestādei bija iespējams pieņemt lēmumu par disciplinārlietas ierosināšanu (sk. *Augstākās tiesas 2013. gada 4. jūlija sprieduma lietā Nr. SKA-168/2013 10. punktu, Augstākās tiesas 2014. gada 29. decembra sprieduma lietā Nr. 119/2014 9. punktu*).

Pēc pieteicēja 2015. gada 11. augusta ziņojuma dienesta ģenerāldirektorei, kuram bija pievienota Eiropas Komisijas 2015. gada 24. jūlija atbilde, dienesta ģenerāldirektore ar 2015. gada 12. augusta rezolūciju pieteicējam norādīja, ka no sarakstes materiāliem viņa secina, ka pilnveidojama tranzīta procedūra. Šajā momentā tiesas ieskatā vēl nav pamata atzīt, ka dienesta ģenerāldirektores rīcībā bija fakti par disciplinārpārkāpuma iespējamu izdarīšanu, jo Eiropas Komisijas 2015. gada 24. jūlija atbilde satur tikai vispārīgas norādes, nevis dokumentāri pamatotu atzinumu par konkrētām neatbilstībām. Tostarp no minētā bez papildu pārbaudes nevar arī secināt, vai Eiropas Komisija 2015. gada 24. jūlija atbildē norāda uz kādu atsevišķu gadījumu vai arī tā ir vispārīga iestādes prakse, kas, kā izrādījās vēlāk, ilgstoši bija bijusi neatbilstoša. Turklāt ņemams arī vērā, ka dienesta ģenerāldirektore ar 2015. gada 12. augusta rezolūciju aicināja pieteicēju tranzīta muitas procedūru pilnveidot. Valsts pārvaldei pastāvīgi ir jācenšas pilnveidot un uzlabot procedūras. Tas, ka kāda procedūra būtu pilnveidojama, nevar pats par sevi nozīmēt, ka līdz ar to atzīstams, ka noticis disciplinārpārkāpums.

Tāpēc pieteicēja arguments, ka disciplinārlietas ierosināšanas termiņš būtu skaitāms no Eiropas Komisijas 2015. gada 24. jūlija atbildes saņemšanas brīža, nav pamatots.

[18.4] Vienlaikus norādāms, ka tas, ka valsts pārvaldei ir tiesības procedūras pilnveidot, nenozīmē, ka līdz ar to iestāde var ilgstoši pieļaut normatīvajam regulējumam neatbilstošu praksi un par to neviens nebūtu atbildīgs, jo praksi vēlāk maina.

No lietas materiāliem konstatējams, ka 2015. gada 1. septembra ziņojumā parādās secinājumi par līdzšinējo Muitas pārvaldes rīcības neatbilstību Regulai Nr. 2454/93. Tomēr 2015. gada 1. septembra ziņojums ir Muitas pārvaldes iekšējs dokuments, un lietā nav pierādījumu, ka tas tuvāko dienu laikā pēc tā sastādīšanas būtu ticis nosūtīts dienesta ģenerāldirektorei. Par līdzšinējās prakses maiņu Muitas pārvalde norādīja 2015. gada 8. septembrī komersantu asociācijām nosūtītajās vēstulēs par tranzīta muitas procedūras piemērošanu. Tomēr no lietas materiāliem neizriet, ka minētā vēstule būtu tikusi saskaņota dienestā ārpus pašas Muitas pārvaldes. Proti, vēl 2015. gada 1. oktobrī dienesta ģenerāldirektora p. i. prasa pieteicējam paskaidrot, kāpēc 2015. gada 8. septembra vēstule netika saskaņota ar dienesta ģenerāldirektori (*lietas 5. lapas 75. lapas otra puse*). Kā izriet no lietas materiāliem, par izmainīto tranzīta muitas procedūras kārtību, jo iepriekš piemērotā prakse nav atbildusi normatīvajiem aktiem, ārpus pašas Muitas pārvaldes tapa zināms pēc raksta publicēšanas laikrakstā „Dienas Bizness" 2015. gada 29. septembrī (pieejams: *https://www.db.lv/zinas/vid-lemums-draud-palielinat-budzeta-robu-438761*). Tā kā disciplinārlieta pret pieteicēju ierosināta 2015. gada 8. oktobrī (*lietas 1. sējuma 68. – 73. lapa*), tiesa nekonstatē Disciplināratbildības likuma 19. panta otrās daļas pārkāpumu.

[18.5] Ņemot vērā minēto, nav pamatots pieteikumā norādītais apgalvojums par disciplinārlietas ierosināšanas noilguma iestāšanos.

[19] Attiecībā uz pieteicēja iebildumiem par procesuālo termiņu pārkāpumiem disciplinārsoda piemērošanai norādāms turpmāk minētais.

[19.1] Disciplināratbildības likuma 25. pants paredz, ka lēmumu disciplinārlietā pieņem viena mēneša laikā no disciplinārlietas ierosināšanas dienas. Minēto disciplinārlietas izskatīšanas termiņu var pagarināt Administratīvā procesa likumā noteiktajos gadījumos un noteiktajā kārtībā. Disciplinārlietas izskatīšanas termiņā neieskaita laiku, kurā ierēdnim ir bijusi pārejoša darbnespēja vai viņš ir bijis atvaļinājumā vai komandējumā.

No lietas materiāliem konstatējams, ka lēmums par disciplinārlietas ierosināšanu pieņemts 2015. gada 8. oktobrī (*lietas 1. sējuma 68. – 73. lapa*). Tādejādi atbilstoši Disciplināratbildības likuma 25. panta pirmajai daļai lēmums disciplinārlietā bija jāpieņem līdz 2015. gada 9. novembrim (2015. gada 8. novembris bija svētdiena).

[19.2] Tomēr Administratīvā procesa likuma 64. panta otrā daļa cita starpā paredz, ka gadījumā, ja objektīvu iemeslu dēļ noteikto termiņu nav iespējams ievērot, iestāde to var pagarināt līdz četriem mēnešiem. Tādējādi, pamatojoties uz šo tiesību normu, disciplinārlietas izskatīšanas termiņu bija iespējams pagarināt līdz 2016. gada 8. februārim. Tiesa konstatē, ka ar dienesta ģenerāldirektores 2015. gada 5. novembra lēmumu Nr. 9.5-14/4154-p disciplinārlietas izskatīšanas termiņš pagarināts līdz 2016. gada 4. februārim (*lietas 6. sējuma 130. – 131. lapa*). No minētā tiesa secina, ka lēmums par disciplinārlietas termiņa pagarināšanu pieņemts disciplinārlietas izskatīšanas termiņa ietvaros.

[19.3] Administratīvā procesa likuma 64. panta otrā daļa cita starpā paredz, ka gadījumā, ja nepieciešama ilgstoša faktu konstatācija, administratīvā akta izdošanas termiņu ar motivētu lēmumu, par to paziņojot iesniedzējam, var pagarināt līdz gadam tā iestāde, kurā administratīvo aktu var apstrīdēt, bet, ja šādas augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, lēmumu pieņem tās iestādes vadītājs, kura izdod administratīvo aktu. Lēmumu par termiņa pagarināšanu var apstrīdēt un pārsūdzēt. Tādējādi, tā kā dienesta lēmums disciplinārlietā pārsūdzams ministrijā, lēmums par atkārtoto administratīvā akta izdošanas termiņa pagarināšanu attiecīgi jāpieņem ministrijai. Tiesa konstatē, ka ar ministrijas 2016. gada 22. janvāra lēmumu Nr. 12-34/3 disciplinārlietas izskatīšanas termiņš pagarināts par aptuveni mēnesi – līdz 2016. gada 7. martam, vienlaikus nosakot, ka disciplinārlietas izmeklēšanas komisijai atzinums disciplinārlietā jāiesniedz dienesta ģenerāldirektorei līdz 2016. gada 4. martam (*lietas 6. sējuma 43. – 44. lapa*). No minētā tiesa secina, ka lēmums par disciplinārlietas termiņa pagarināšanu pieņemts disciplinārlietas izskatīšanas termiņa ietvaros.

[19.4] No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējs ar dienesta 2016. gada 29. februāra rīkojumu Nr. 9.6-12/IPD/58 atbrīvots no amata un nepastāvēja civildienesta attiecībās ar dienestu. Disciplināratbildības likuma 34. panta pirmā daļa paredz, ka lēmumu par disciplinārlietas izbeigšanu pieņem, ja izmeklēšanas gaitā nav konstatēts disciplinārpārkāpuma sastāvs. Tiesa konstatē, ka disciplinārlietas izmeklēšanas komisija 2016. gada 3. martā sastādījusi atzinumu disciplinārlietā, kas 2016. gada 4. martā saņemts dienesta Vadības lietu daļā (*lietas 1. sējuma 77. – 113. lapa*). Tiesa konstatē, ka dienesta ģenerāldirektore 2016. gada 7. martā pieņēma lēmumu Nr. 9.5-14/100 (*lietas 1. sējuma 74. – 75. lapa*), ar ko izbeidza disciplinārlietu pret pieteicēju sakarā ar viņa atbrīvošanu no ierēdņa amata, pamatojoties uz Disciplināratbildības likuma 34. panta pirmo daļu, jo nav konstatējams disciplinārpārkāpuma sastāvs. Proti, persona, pret kuru ierosināta disciplinārlieta, izbeigusi civildienesta attiecības, tādejādi nav konstatējams subjekts. No minētā tiesa secina, ka gan atzinums disciplinārlietā, gan lēmums par disciplinārlietas izbeigšanu pieņemts disciplinārlietas izskatīšanas termiņa ietvaros un atbilstoši ministrijas 2016. gada 22. janvāra lēmumā Nr. 12-34/3 norādītajam.

[19.5] Atbilstoši Disciplināratbildības likuma 19. panta ceturtajai daļai, ja disciplinārlieta ir izbeigta (Disciplināratbildības likuma 34. pants), pamatojoties uz to, ka valsts civildienesta attiecības ar ierēdni izbeigušās, izbeigto disciplinārlietu atjauno, ja attiecīgo personu ieceļ ierēdņa amatā un kopš

dienas, kad izbeigušās valsts civildienesta attiecības ar ierēdni, nav pagājuši vairāk kā divi gadi. No lietas materiāliem izriet, ka ar ministrijas 2016. gada 29. jūlija lēmumu un dienesta ģenerāldirektores rīkojumu pieteicējs atjaunots dienesta ģenerāldirektora vietnieka muitas jomā un Muitas pārvaldes direktora amatā, tāpēc ar dienesta ģenerāldirektores 2016. gada 8. augusta lēmumu Nr. 9.5-14/303 disciplinārlieta pret pieteicēju atjaunota (*lietas 2. sējuma 90. lapa*). Tiesa atzīst, ka disciplinārlieta atjaunota pamatoti, jo disciplinārlieta iepriekš bija izbeigta tikai tāpēc, ka izbeigtas valsts civildienesta attiecības ar pieteicēju, un kopš 2016. gada 29. februāra nebija vēl pagājuši divi gadi. Konkrētajā gadījumā nav nozīmes, vai pieteicējs atjaunots vai pieņemts amatā. Nozīme ir tam, ka pietiecējs pēc kāda zināma pārtraukuma, kas nav ilgāks par diviem gadiem, atkal turpina valsts civildienesta attiecības.

[19.6] Secīgi ar ministrijas 2016. gada 9. augusta lēmumu Nr. 12-34/55 pagarināts disciplinārlietas izskatīšanas termiņš līdz 2016. gada 31. oktobrim (*lietas 2. sējuma 131. lapa*). Tiesa secina, ka dienesta ģenerāldirektores 2016. gada 7. marta lēmums Nr. 9.5-14/100 ar dienesta ģenerāldirektores 2016. gada 8. augusta lēmumu Nr. 9.5-14/303 tika atzīts par spēku zaudējušu, jo līdz ar pieteicēja atjaunošanu valsts civildienestā mainījās apstākļi, kas bija par pamatu minētā lēmuma pieņemšanai. Tomēr minētais lēmums netika atzīts par prettiesisku un atcelts, līdz ar to nav pamata disciplinārlietas izmeklēšanas termiņa atjaunošanu skaitīt no 2016. gada 7. marta. Tā kā ar ministrijas 2016. gada 22. janvāra lēmumu Nr. 12-34/3 disciplinārlietas izskatīšanas termiņš bija pagarināts tikai aptuveni par mēnesi, bet Administratīvā procesa likuma 64. panta otrā daļa paredz iespēju, ja nepieciešama ilgstoša faktu konstatācija, administratīvā akta izdošanas termiņu pagarināt līdz gadam, ministrijai bija tiesības disciplinārlietas izskatīšanas termiņu nepieciešamības gadījumā pagarināt vēl par nepilniem trijiem mēnešiem.

[19.7] Tiesa konstatē, ka lēmums disciplinārlietā (sākotnējais lēmums) pieņemts 2016. gada 31. oktobrī (*lietas 2. sējuma 69. – 74. lapa*). Tādējādi ir ievērots ar ministrijas 2016. gada 9. augusta lēmumu Nr. 12-34/55 noteiktais pagarinātais disciplinārlietas izskatīšanas termiņš. Turklāt disciplinārlietas izskatīšanas termiņš pretēji pieteikumā norādītajam nepārsniedz viena gada termiņu, jo laiks no 2016. gada 7. marta līdz 2016. gada 7. augustam, kad disciplinārlieta bija izbeigta, neietilpst disciplinārlietas *izskatīšanas* laikā atbilstoši Disciplināratbildības likuma 25. pantam un 19. panta ceturtajai daļai, vērtējot šīs tiesību normas sistēmiski, jo disciplinārlieta šajā laikā netiek un nevar tikt skatīta.

[19.8] Izvērtējot lēmumos par disciplinārlietas izmeklēšanas termiņa pagarināšanu norādītos pamatojumus, dienesta lūgumā ministrijai norādītos iemeslus disciplinārlietas izmeklēšanas termiņa pagarināšanas nepieciešamībai (*lietas 2. sējuma 130. lapa*), kā arī kopumā no lietas materiāliem izrietošo informāciju par to, kāda apjoma informācija pieprasīta, saņemta un analizēta disciplinārlietas izskatīšanas laikā, tiesa atzīst, ka visi iepriekš minētie dienesta un ministrijas lēmumi pieņemti pamatoti un nav atzīstams, ka būtu nepamatoti novilcināta lēmuma disciplinārlietā pieņemšana.

Turklāt no lietas materiāliem un Tiesu informācijas sistēmas tiesa konstatē, ka nevienu no dienesta vai ministrijas lēmumiem saistībā ar disciplinārlietas izskatīšanas termiņa pagarināšanu pieteicējs nav apstrīdējis un pārsūdzējis, tādejādi neizmantojot Administratīvā procesa likuma 64. panta otrajā daļā paredzētās tiesības, ja uzskatīja, ka kāds no minētajiem lēmumiem būtu bijis nepamatots, prettiesisks vai termiņus pārkāpjošs.

[19.9] Ņemot vērā minēto, nav pamatots pieteikumā norādītais apgalvojums par procesuālo termiņu pārkāpumiem disciplinārsoda piemērošanai.

[20] Ņemot vērā visu iepriekš konstatēto un secināto un izvērtējot lietas materiālus, tajos esošos pierādījumus, kā arī lietas dalībnieku sniegtos paskaidrojumus rakstveidā un tiesas sēdē, tiesa atzīst, ka pieteicējs kā dienesta ģenerāldirektora vietnieks muitas jomā un Muitas pārvaldes direktors pamatoti saukts pie disciplināratbildības par Disciplināratbildības likuma 36. panta otrajā daļā norādītā disciplinārpārkāpuma izdarīšanu – par amata pienākumu nepamatotu nepildīšanu, ja tā dēļ valstij radīts būtisks mantisks zaudējums un valsts interesēm būtisks kaitējums. Tas, ka konstatētie pārkāpumi, iespējams, izriet arī no citu amatpersonu nekompetences vai amata pienākumu kvalitatīvas nepildīšanas, neattaisno problēmu neapzināšanu, kontroles trūkumu un neatbilstību nenovēršanu Muitas pārvaldē ilgstošā laika periodā, par ko kopumā atbildīgs tās vadītājs.

[21] Attiecībā uz pieteicējam piemēroto disciplinārsodu tiesa konstatē, ka par pieteicējam konstatēto disciplinārpārkāpumu Disciplināratbildības likuma 36. panta otrā daļa paredz samazināt mēnešalgu uz laiku no trim mēnešiem līdz vienam gadam, ieturot līdz 20 procentiem no mēnešalgas, pazemināt amatā uz laiku līdz trim gadiem, atbrīvot no amata vai atbrīvot no amata bez tiesībām vienu gadu pretendēt uz amatu valsts pārvaldē.

Atbilstoši Disciplināratbildības likuma 12. panta pirmajai daļai, nosakot disciplinārsodu, ņem vērā izdarītā disciplinārpārkāpuma raksturu un tā radīto kaitējumu, ierēdņa vainas formu, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus, kā arī attiecīgajā dienestā esošo riska pakāpi radīt mantiskos zaudējumus vieglas neuzmanības gadījumā.

No lietas materiāliem izriet, ka atbildētāja apsvērusi, vai pieteicēja izdarītais disciplinārpārkāpums nebūtu atzīstams par mazsvarīgu (Disciplināratbildības likuma 33. panta pirmā daļa), nonākot pie atziņas, ka pieteicējs ir saucams pie disciplināratbildības un viņam piemērojams disciplinārsods (*lietas 2. sējuma 74. lapa*). No lietas materiāliem izriet (*lietas 1. sējuma 37. – 39. lapa un 2. sējuma 73. un 74. lapa*), ka atbildētāja, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, ir izvērtējusi un ņēmusi vērā izdarītā disciplinārpārkāpuma raksturu un tā izdarīšanas apstākļus, tā radīto kaitējumu un vainas formu. Konstatēts, ka atbildību mīkstinoši vai pastiprinoši apstākļi nepastāv.

Tiesa konstatē, ka ar pārsūdzēto lēmumu pieteicējam piemērots bargs disciplinārsods – atbrīvošana no amata. Vienlaikus konstatējams, ka tas nav pats bargākais iespējamais disciplinārsods.

Kopumā, izvērtējot pieteicējam piemērotā disciplinārsoda atbilstību, tiesa norāda, ka, ņemot vērā lietā noskaidrotos apstākļus par disciplinārpārkāpuma ilgstošo raksturu, pieteicēja attieksmi pret to, kā arī būtisko mantisko zaudējumu un kaitējumu valsts interesēm, pieteicējam piemērotais disciplinārsods atzīstams par atbilstošu, pamatotu un samērīgu.

[22] Ņemot vērā visu iepriekš konstatēto un secināto, tiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums ir pamatots un tiesisks, bet pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251. pantu un 289. – 291. pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Finanšu ministrijas 2017. gada 8. maija lēmuma Nr. 12-34/36 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese *(paraksts)* I. Dambe